

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DAP-WAZ.055.4.2025.IW
Warszawa, 25 kwietnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 9129

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Poseł na Sejm RP Pani Olgi Ewy Semeniuk-Patkowskiej w sprawie potrzeby kompleksowego wsparcia seniorów.

Szanowna Pani Poseł,

Zakres zagadnień przedłożonych w interpelacji jednoznacznie wykracza poza aktywności podejmowane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Sektorowo są to działania Ministerstwa Zdrowia, Ministra ds. Polityki Senioralnej, Ministra ds. Równości, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Cyfryzacji.

Podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki podejmują różne aktywności w zakresie realizacji działań na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Jednym z najbardziej wyrazistych formatów takiej działalności jest funkcjonowanie uniwersytetów trzeciego wieku (dalej: UTW) oraz kształcenie poza formalne osób dorosłych. Niewątpliwie UTW odgrywają kluczową rolę w aktywizacji intelektualnej seniorów, pozwalając na ciągłe poszerzanie wiedzy i rozwijanie pasji. Dodatkowo pełnią też ważną rolę w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób starszych. Są to działania wpisujące się w „Trzecią Misję Uczelni”, czyli kreowanie relacji uczelni z ich otoczeniem, popularyzację nauki oraz wspomaganie rozwoju społecznego.

Należy podkreślić, że szkoły wyższe działają jako samodzielne i niezależne jednostki organizacyjne (osoby prawne), a z punktu widzenia zasad ich organizacji i funkcjonowania mają charakter samorządny i korporacyjny. Wymaga zaznaczenia, iż ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* zawiera rozwiązania zgodne z konstytucyjną zasadą autonomii szkół wyższych w zakresie samodzielnego decydowania o rozwiązaniach przyjmowanych w różnych sferach jej działania. Zgodnie z art. 9 ust. 5 ww. ustawy organy władzy publicznej mogą podejmować rozstrzygnięcia dotyczące uczelni tylko w przypadkach przewidzianych w ustawach.

Obecne regulacje stwarzają członkom wspólnoty akademickiej możliwość udziału i wpływu na rozstrzygnięcia podejmowane w uczelniach w obszarze naukowym, dydaktycznym czy administracyjnym. Zgodnie z nadrzędną zasadą autonomii uczelni pracownicy uczelni, doktoranci i studenci przez swoich przedstawicieli w poszczególnych gremiach, decydują o kształcie rozwiązań i organizacji uczelni.

UTW funkcjonują w ramach różnych form prawnych i struktur organizacyjnych. MNiSW nie przewiduje w chwili obecnej proponowania rządowi podejmowania działań, w tym działań legislacyjnych, mających na celu „standaryzację” UTW. Ministerstwo nie prowadzi centralnego wykazu zawierającego aktualizowaną na bieżąco informację o wszystkich funkcjonujących uniwersytetach trzeciego wieku. Zapewnienie możliwie równego dostępu do uczestnictwa w UTW powinno wynikać z promocji i równomiernego regionalnie rozwoju tej formy aktywności społecznej, który to rozwój powinien być adekwatny do lokalnego zapotrzebowania na tę formę aktywności.

Należy podkreślić, że Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego ustanawia programy i przedsięwzięcia w celu realizacji polityki naukowej państwa. Jednakże w ramach niektórych programów Ministra jednostki mogą ubiegać się o wsparcie finansowe na realizację projektów związanych z osobami starszymi.

Przykładowe projekty to np.:

w ramach zadania publicznego *Studenckie koła naukowe tworzą innowacje*:

1. Akademia WSB – tytuł projektu: Diagnoza potrzeb edukacyjnych i otwartości na nowoczesną dydaktykę seniorów. Nowy model edukacyjny uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce, finansowanie: 34 200,00 zł (projekt zakończony);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-04-28;
Data zakończenia realizacji projektu: 2024-04-28;

w ramach programu Nauka dla Społeczeństwa II:

1. Uniwersytet Dolnośląski DSW we Wrocławiu – tytuł projektu: Model wsparcia aktywności fizycznej seniorów oparty na nordic walking: Chodź z kijami z seniorami, finansowanie: 97 500,00 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-12-21;
Data zakończenia realizacji projektu: 2025-04-21;

w ramach programu Społeczna odpowiedzialność nauki II:

1. Fundacja Instytut Inicjatyw Lokalnych im. Prof. Waleriana Pańki w Katowicach – tytuł projektu: Centrum Aktywizacji Społecznej Seniorów, finansowanie: 750 000 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-07-01;
Data zakończenia realizacji projektu: 2025-06-30;
2. Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie – tytuł projektu: Po co Tobie Ojczyzna? – o modelach patriotyzmu i biograficznych doświadczeniach seniorów, finansowanie 80 000 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-12-01;
Data zakończenia realizacji projektu: 2025-11-30;
3. Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich w Koninie - tytuł projektu: Bezpieczny senior – zabezpieczenie prawne i technologiczne, finansowanie 159 000 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-10-01;
Data zakończenia realizacji projektu: 2024-09-30;
4. PAN Instytut Farmakologii im. Jerzego Maja w Krakowie – tytuł projektu: Jak zdrowo żyć? – Poradnik Seniora cz.2, finansowanie 99 790 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-09-01;
Data zakończenia realizacji projektu: 2024-06-30;

w ramach programu Społeczna odpowiedzialność nauki:

1. Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie - tytuł projektu: Nyska Akademia Seniora - aktywizacja, finansowanie 199 138,50 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia projektu: 2023-01-01;
Data zakończenia projektu: 2024-06-30;

w ramach programu Doskonała nauka II:

1. Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica w Krakowie – tytuł projektu: Wirtualna jesień życia. Rozważania o roli gier cyfrowych w życiu osób starszych, finansowanie 11 770 zł (umowa zawarta);
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-04-03;
Data zakończenia realizacji projektu: 2024-04-03;
2. Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji im. prof. dr hab. med. Eleonory Reicher w Warszawie – tytuł projektu Konferencja naukowa Międzynarodowy Dzień Osób Starszych 2023, finansowanie 122 320 zł (projekt zakończony)
Data rozpoczęcia realizacji projektu: 2023-05-30;
Data zakończenia realizacji projektu: 2023-12-30.

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowane były w latach ubiegłych działania mające na celu wsparcie uniwersytetów trzeciego wieku, w tym np. ogłoszony w 2016 i w 2017 roku program pod nazwą „Wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”.

W ramach ww. programu, przeznaczono środki finansowe w wysokości 6 mln zł w roku 2017 i 4,8 mln zł w 2016 r. W roku 2017 w konkursie wyłoniono 16 beneficjentów (koordynatorów), z czego 10 to organizacje pozarządowe, które otrzymały 2 656 874 zł (łącznie dofinansowanie w tej edycji programu wyniosło 3 999 460,42 zł). Końcowymi beneficjentami programu było ponad 100 uniwersytetów trzeciego wieku.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Karolina Ziolo-Pużuk
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.